

LA Tertulia Cultural “ EL GARRAPIELLU”

La Tertulia Cultural “El Garrapiellu” siéntese mui honrada pola medaya de plata del Conceyu. Una distinción que fai estensiva a toles asociaciones culturales de la ciudá porque camienta que con ella prémiase a tol asociacionismu de Xixón, que tevo puxu a la fin del franquismu y nun tien anguaño tan bona salú. Matáronlu al institucionalizalo, que ye lo peor que-y pue pasar a un movimientu cultural del pueblu. El Garrapiellu ye namás un exemplu de la sociedá civil asturiana, el méritu que tien ye que lleva 20 años faciendo conciencia d’asturianía.

La Tertulia Cultural naz nel barriu xixonés del Polígonu de Pumarín l’añu 1990 y l’oxetivu yera defender la cultura asturiana. Aniciárase pa 1982, cuando un “garrapiellu” persones enfotaes na cultura d’Asturies axuntóse pa facer país. “Garrapiellu” tien una doble acepción n’asturianu: Un piñu d’ablanes o de xente nuna idega común.

El Garrapiellu sigue la noble tradición hestórica de la Ilustración Asturiana: La de les *Sociedaes d’Amigos del País* qu’emponderaba Xovellanos. Esti añu xovellanista tol mundu lu cita, pero pocos lu imiten nel so exemplu de pensar el progresu del país, la so identidá, la so llingua y tradiciones, como aquella “*Academia de Bones Lletres*” que pa estudiu del bable proyeutare’l sabiu xixonés.

Toles actividaes de la Tertulia Cultural “El Garrapiellu” foron, son y serán empobinaes a la conocencia, defensa y difusión del patrimoniu asturianu. Asina nacieron les tertulies “*Los xueves del Garrapiellu*”, nes que falábase con toa normalidá n’asturianu de temes asturianos d’actualidá cultural o social nel desaparecíu Café del Carmen. D’ellí salíen escritos, propuestas, collaboraciones con persones, asociaciones o instituciones...

Eses foron les actividaes, ya inda siguen siéndolo. La xera del Garrapiellu nestos venti años son les denuncies pol abandonu del patrimoniu, la recuperación de tradiciones escaecies o en peligru d’estinción, les rutes culturales y los premios lliterarios n’asturianu.

Na defensa’l patrimoniu etnográfico y cultural, *El Garrapiellu* recuperó rutes hestóriques, como la del *Camín de Xixón a Cuadonga*, que yá lleva 21 ediciones y sigue organizándola tolos meses de xunetu. Ye bien sonada y faenla a lo llargo l’añu unes 15.000 persones. Amás fizo y divulgó otres, como la *Ruta del Románicu nel conceyu de Xixón* pa poner en valir esti patrimoniu hestóricu-artísticu. Tamién collaboró col so sociu, el malográu Rafael Balbín Loredó (q.e.p.d.), na creación y señalización de la *Ruta los Molinos del ríu Profundu* nel conceyu de Maliayo (Villaviciosa).

Nel currículu del Garrapiellu son cimeros los deportes y xuegos autóctonos. El Garrapiellu fizo lo imposible por recuperalos cuando taben práuticamente desaparecíos. L'asociación entamó coles *Olimpiaes de Deporte Tradicional Asturianu* nel añu 1996, en modalidaes p'adultos y neños. Fizo y espublizó xeres d'investigación, amueses n'escueles, fiestes, romerías, faciendo por crear la *Federación de Deporte Tradicional*, cuyu primer presidente foi un miembru de la Tertulia: Tino Lozano. Organizó tamién el primer *Cursu de Monitores de Deporte Tradicional*.

La llingua asturiana ye pal Garrapiellu un patrimoniu amenazáu y enfotóse siempre na so defensa y normalización. El Garrapiellu fala, escribe y piensa n'asturianu y ta pola oficialidá de la *llingua asturiana*. Trabayó y trabaya pol respetu y reconocencia de la llingua'l país, collaborando cola *Academia de la Llingua Asturiana*, el *Conceyu Abiertu pola Oficialidá*, *l'Homenaxe a Andrés Solar* y llevó la causa hasta la UNESCO, en Bulgaria, l'Añu Internacional de les Llingües, 2008. En Xixón collaboró cola *Oficina de Política Llingüística* naquel *Conceyu Asesor* que fizo'l proyeutu d'*Ordenances Municipales de la Llingua* y dimitió en bloque pola sordera del Equipu de Gobiernu, un aldabonazu a los partíos políticos qu'acasu valió pa que tenga la ciudadanía unes Ordenances, una toponimia y un nome bilingüe *Gijón/Xixón* que -aunque les "lletrones" del muelle nun s'enteraren tovía- la normalización llingüística ta siendo exemplar na primer ciudá d'Asturies.

El yá prestixosu *Concursu de Cuentos Curtios del Garrapiellu*, del que van XIX ediciones, ye un clásicu nos premios lliterarios asturianos y tien espublizao tres volúmenes colos cuentos premiaos. Amás, en collaboración con escueles y colexos fai el *Concursu de Redaición pa Escolinos*, pa promocionar l'asturianu ente los neños. Y nagüa pola continuidá d'estos premios que bien pocu sofitu necesiten pa que sigan tolos años.

Aveza una llinia d'activismu cultural asturianista que pisa tierra y toma sidra colos paisanos. Coles asociaciones vecinales ta pola defensa'l mediu rural, poles fiestes de prau, poles reivindicaciones de barrios y pueblos del conceyu. Posiciónase pola defensa'l patrimoniu en toa Asturies. Puxó por allevantar los horros de Sietes (Villaviciosa), denunció la destrucción de los de San Andrés de los Tacones, manifestóse pola ilesia d'Abamia. Colos *Amigos del Texu* fizo pola defensa de los árboles cultos, como'l Texu la Collá (Siero), faciendo exposiciones d'arte "*El texu, l'arbol d'Asturies*" con importantes artistes asturianos, y recuperando la misa de gaita col gaiteru de Veriña (q.e.p.d), Mari Luz Cristóbal Caunedo y el Coleutivu Manuel Fernández de Castro nesti día San Pedru, hasta que'l santu baxó pa la romería'l Pueblu d'Asturies.

A tolos collacios y collacies que pasaron estos años pela asociación, a tola xente amigu de Xixón y d'Asturies quier dedicar El Garrapiellu esta medaya. Y albidrando que'l futuru de les nueses tradiciones ta na mocedá, dedícala n'especial a les neñes y neños, que bien-yos presta qu'esti Ayuntamientu-yos dea medayines na *Olimpiada Infantil*.

Son venti años creando conciencia, dando la vara y haciendo país. Esta ye la xera y l'estilu del Garrapiellu na defensa de la Cultura Asturiana.